

МОДУЛЬ 1

Регулярне письмо

Пишемо
есе

Заняття 1: Робочий аркуш

ІНСТРУКЦІЇ

Етап 1.

Прочитай текст та занотуй власні міркування щодо прочитаного.

Далі обговори в парі з однокласником/однокласницею, відповідаючи на запитання:

- Про що розповідає цей текст?
- Що ти знаєш про тему, описану в тексті?
- Яка основна думка тексту?
- Які докази ти знайшов/знайшла в тексті на підсилення основної думки?

Етап 2.

Після обговорення в парі знову занотуй власні міркування:

- Якою зараз є твоя позиція?
- Вона змінилась після обговорення?
- Чи відрізнялись ваші відповіді у парі?

Обговори відповіді у групі.

Етап 3.

Повтори вправу з другим і третім текстами.

Етап 4.

Якою є твоя фінальна позиція?

Етап 5.

Сформулюй тезу (твердження) і напиши аргументи на її підтримку.

Спробуй додати до своєї аргументації інформацію із запропонованих текстів.

Передісторія: Акт зникнення

Автор: Джо Бубар
Scholastic News Edition
26 лютого 2018 року

Місце для твоїх нотаток

Носорогам загрожує вимирання. Чи може відрізання рогів допомогти їх урятувати?

Коли більшість людей думають про носорога, перше, що спадає на думку — це його роги. На жаль, найбільш впізнавана риса носорогів є також основною причиною того, що тваринам загрожує зникнення. Браконьєри в Африці незаконно вбивають приблизно трьох носорогів щодня. Вони часто стріляють у тварин і відпилюють їм роги. А тіла просто залишають.

Деякі захисники природи вдаються до крайніх заходів: вони самі відрізають величезним звірам роги. Це може звучати жорстоко, але процедура не шкодить носорогам. Насправді вона може допомогти врятувати їх від вимирання.

«Мета — спробувати запобігти тому, щоб люди не стріляли у тварину заради її рогу», — каже Яна Преторіус. Вона ветеринарка дикої природи й засновниця Фонду захисту носорогів Rhino Pride Foundation у Південній Африці. Яна одна з багатьох ветеринарів, які працюють по всій Африці, щоб гуманно видаляти роги носорогів.

Полювання на роги

Існує п'ять видів носорогів. Вони поширені по всій Африці та Азії. Основна причина проблем усіх видів — бра-

коньєрство. Полювання на більшість носорогів є незаконним. Міжнародна торгівля (купівля і продаж) їхніх рогів заборонена. Багато носорогів живуть у національних парках або заповідниках, де перебувають під захистом озброєної охорони. Проте браконьєри готові ризикувати й полювати на носорогів навіть у заповідних зонах. Це тому, що один ріг носорога можна продати за понад 300 000 доларів.

Чому роги носорогів такі цінні?

Володіння ними в деяких азіатських країнах вважається символом багатства.

Крім того, роги часто використовують в традиційній медицині у Китаї та В'єтнамі. Їх перемелюють на порошок. Далі його використовують для лікування носових кровотеч, лихоманки та інших недуг. Немає жодних доказів того, що ці ліки працюють. Однак попит на роги носорогів збільшився за останні 10 років. У В'єтнамі це захоплення підживлюється чутками про те, що роги носорога можуть вилікувати рак.

Як наслідок, постраждали цілі популяції носорогів, особливо у Південній Африці. Африканська країна є домом для більшості з 29 000 носорогів у світі. За останнє десятиліття там було вбито понад 8 000 носорогів.

Порятунок носорогів

Вперше дехорнінг був застосований в африканській країні Намібії у 1989 році. Це тривало до початку 1990-х років. Тоді довели, що він допомагає запобігти браконьєрству. За цей час не було вбито жодного носорога без рогів. Сьогодні Намібія та інша африканська країна — Зімбабве — щороку проводять операції з видалення рогів у своїх національних парках. У Південній Африці роги видаляють у багатьох приватних заповідниках носорогів по всій країні.

Місце для твоїх нотаток

Ветеринари починають з того, що стріляють у носорога дротиком з транквілізатором. Потім ветеринари беруться до роботи (див. «Обрізання рогів у носорога»).

Процедура безболісна. Роги носорога зроблені з кератину. Це той самий матеріал, з якого складається наше волосся й нігті. *«Це все одно, що обрізати ніготь»*, — каже Преторіус.

Ветеринари залишають пеньки в декілька дюймів завдовжки, щоб не пошкодити череп носорога. Видалені роги тримають у зачиненій кімнаті подалі від браконьєрів.

Відновлення носорогів

Але видалення рогів носорогів не усуває загрозу виду. Браконьєри іноді вбивають носорогів, у яких залишилася лише частина рогів. Навіть декілька сантиметрів рогу все ще є цінними.

Крім того, неможливо видалити роги у кожного носорога. Операція може коштувати більше тисячі доларів. До того ж, як і нігті, роги відростають. Тому їх треба підстригати кожні пару років.

Утім, більшість експертів погоджується, що видалення рогів ефективно, коли воно поєднується з іншими заходами. До них відносяться збільшення кількості озброєних охоронців, які патрулюють території, де мешкають носороги, а також поширення правди серед людей в Азії про роги носорогів.

Минулого року в Південній Африці було вбито 1028 носорогів. Це майже на 200 особин менше, ніж у 2014 році, коли було зафіксовано найвищий показник за всю історію.

Але це все ще занадто багато, за словами природоохоронців. *«Ми все ще перебуваємо в жахливій ситуації»*, — каже Преторіус.

Місце для твоїх нотаток

Обрізання рогів носорога

1. Коли носоріг засинає від дії транквілізатора, ветеринар зав'язує йому очі пов'язкою. Це допомагає тримати носорога спокійним.
2. Після того, як носоріг звалився, ветеринари вимірюють його роги, щоб підрахувати, скільки потрібно видалити.
3. Ветеринар використовує пилку на батарейках, щоб акуратно обрізати роги носорогів до невеликих обрубків. Упродовж усього процесу ветеринар та його команда уважно стежать за здоров'ям носорога.
4. Обезрожений носоріг прокидається приблизно через 20 хвилин і незабаром стає на ноги, неушкоджений.

Місце для твоїх нотаток

Для чого носороги використовують свої роги?

Автор: Меган Гіплер
Sciencing
25 квітня 2017 року

Носороги — це великі ссавці, найбільш відомі завдяки характерним рогам на морді. Три види носорогів мають по два роги, передній ріг росте більшим і швидше. Інші два види мають по одному рогу.

Всесвітній фонд дикої природи класифікує носорога як вид, який перебуває під загрозою зникнення через повільне розмноження, втрату середовища існування та браконьєрство заради рогів, які складаються з кератину та волосся. Деякі люди вважають, що вживання рогів в їжу має користь для здоров'я, але насправді роги корисні лише для самих носорогів.

Залякування та мужність

Основне використання рогу носорога — це демонстрація сили. Один самець носорога панує на чітко визначеній території й не дозволяє жодному доміантному самцю заходити на

свою територію. Сподіваючись уникнути бійки, носоріг опускає свій ріг до землі або змикає роги з ворогом. Носоріг також опускає голову й атакує, щоб налякати

тварин, у тому числі інших носорогів. Ріг також використовується як індикатор сильного партнера, тому більші роги є більш бажаними.

Місце для твоїх нотаток

Захист

Якщо залякування не запобігає сутичці, обидва види африканських носорогів використовують роги для самозахисту. Роги досить гострі, щоб продірявити

товсту шкіру носорога, оскільки тварина третью рогом обшорсткуваті поверхні, що ненавмисно видаляє м'який зовнішній шар. Носороги також є швидкими бігунами, тому стрімка атака рогами завдає великих ушкоджень. Згідно з Енциклопедією тварин, половина самців чорних носорогів і третина самок гинуть у бійках.

Риття

Гострий ріг корисний для риття в сухих ґрунтах, які носороги часто відвідують. Якщо трави для білого носорога недостатньо, вони використовують свій ріг, щоб викопувати коріння або невеликі рослини з їстівним корінням. Якщо коріння немає, вони копають, щоб отримати доступ до коротшої трави. Коли носороги відчайдушно потребують води, вони копають у сухих руслах річок, щоб знайти підземне джерело.

Інші способи використання

Самки носорогів використовують роги, щоб керувати своїми дитинчатами й направляти їх, поки вони не стануть здатними орієнтуватися самостійно. Самці носорогів іноді використовують роги для переміщення екскрементів у купи, які демаркують межі їхньої території. Зоопарк Гонулулу повідомляє, що білі носороги використовують роги й передні лапи, щоб перевірити товщину грязьової ями перед тим, як зайти туди, щоб охолодитися. Якщо багнюка занадто густа, вони не ризикують, щоб не застрягнути.

Місце для твоїх нотаток

Група жінок вийшла на патрулювання, щоб захистити носорогів від нелегальних мисливців

Джессіка Олдред,
The Guardian, адаптовано
співробітниками Newsela
9 березня 2016 року

У Південній Африці з'явився перший у світі патруль, який складається лише з жінок та працює над захистом носорогів. Вони називаються «Чорні Мамбас». Сіфіве Сітхولة та Фелісія Могакане входять до складу цієї жіночої групи. Вони стали відомими на весь світ завдяки тому, що врятували носорогів, які гинули від рук браконьєрів. Браконьєри — це мисливці, які, порушуючи закон, вбивають тварин, що перебувають під охороною. *«Браконьєри будуть подолані, але це станеться не за допомогою рушниць і куль»,* — каже 32-річна Сітхولة.

Їхній успіх приніс їм нагороди по всьому світу. Ці нагороди свідчать про те, що люди з Південної Африки *«люблять і цінують те, що ми робимо»,* — каже 28-річна Могакане. Вона в команді від самого початку і пишається тим, що *«тепер є жінки, які працюють над захистом дикої природи».*

Допомагаємо дикій природі, як поліціянти на вулиці

Мамби перебувають на передовій боротьби з браконьєрством дикої природи. Вони

Місце для твоїх нотаток

наче поліціанти на вулиці. «Чорні Мамбас» сформувалися у 2013 році для охорони Балуде, який є природним заповідником. Заповідник — це територія дикої природи, яка охороняється урядом. Балуде є домом для багатьох різних тварин, у тому числі зебр, левів, слонів, буйволів та носорогів. З моменту утворення «Мамбас», вилів і браконьєрство на диких тварин значно зменшилося.

Балуде втратив 16 носорогів за пів року до «Мамбас». За 12 місяців після початку роботи «Мамбас» загинуло лише 3 носороги. Тисячі пасток для тварин прибрали, а три м'ясні кухні закрили. На цих кухнях готували їжу з диких тварин. Десять браконьєрських таборів було знищено, а шість браконьєрів заарештовано. «Мамбас» настільки успішні, що національні парки Південної Африки планують ще одну команду з шести жінок-рейнджерів.

Полювання на носорогів, щоб швидко розбагатіти

Спочатку браконьєрство існувало заради м'яса диких тварин, розповідає Сітоле. Люди займалися цим, бо їм не вистачало роботи. Вони полювали на диких тварин у заповіднику і продавали м'ясо. Їм потрібні були гроші, *«щоб купити продукти для своєї сім'ї»*, — каже вона.

Тепер люди приходять по носорогів, бо хочуть швидко розбагатіти. Роги носорогів продаються набагато дорожче, ніж м'ясо диких тварин.

У Південній Африці налічується близько 19 000 носорогів. Це найбільша кількість носорогів у світі. За останні декілька років кількість носорогів, яких вбивають браконьєри, різко зросла. Багато носорогів вполювали в заповідних національних парках. У 2008 році було вбито 1175 носорогів.

Місце для твоїх нотаток

Носорогів вбивають заради їхніх рогів. Продавати ці роги заборонено законом. Проте в деяких частинах Азії існує великий попит на них. Багато людей вважають, що це ліки, які можуть вилікувати хвороби. Вони готові платити великі гроші, щоб отримати навіть невелику кількість подрібненого рогу. Якщо такий попит не зменшиться, вчені вважають, що через 10 років носороги зникнуть.

Рейнджери вказали бідним селянам на нові робочі місця

Значна частина браконьєрства відбувається через гроші, кажуть «Мамбас». 8 з 10 бідних селян, які живуть поблизу заповідника, не мають роботи. Вони думають, що можуть заробити більше грошей, полюючи на носорогів, ніж рятуючи їх.

26 «мамб» також родом із тих самих бідних сіл поблизу Балуле. Протягом шести тижнів вони тренуються як солдати, відвідуючи заняття в дикій природі. Вони проходять 20 кілометрів на день пішки. Жінки витягують пастки, залишені браконьєрами, встановлюють блокпости на дорогах.

«Мамбас» є прикладом для наслідування. Вони показують селянам, що люди з бідних районів також можуть отримати роботу й освіту в заповідниках. Війну з браконьєрством можна виграти за допомогою освіти селян, а не зброєю, кажуть вони.

«Мамбас» також започаткували програму під назвою Bush Babies із 10 школами. Сітхале каже, що діти повертаються додому і *«надсилають повідомлення своїм батькам»*. «Мамбас» хочуть, щоб батьки знали, що якщо вони продовжуватимуть вбивати носорогів, ми можемо залишитися без жодного носорога у світі.

Місце для твоїх нотаток

Заняття 1: Робочий аркуш

ІНСТРУКЦІЇ

Етап 1.

Прочитай текст та занотуй власні міркування щодо прочитаного.

Далі обговори в парі з однокласником/однокласницею, відповідаючи на запитання:

- Про що розповідає цей текст?
- Що ти знаєш про тему, описану в тексті?
- Яка основна думка тексту?
- Які докази ти знайшов/знайшла в тексті на підсилення основної думки?

Етап 2.

Після обговорення в парі знову занотуй власні міркування:

- Якою зараз є твоя позиція?
- Вона змінилась після обговорення?
- Чи відрізнялись ваші відповіді у парі?

Обговори відповіді у групі.

Етап 3.

Повтори вправу з другим і третім текстами.

Етап 4.

Якою є твоя фінальна позиція?

Етап 5.

Сформулюй тезу (твердження) і напиши аргументи на її підтримку.

Спробуй додати до своєї аргументації інформацію із запропонованих текстів.

Як собаки чи коти впливають на ризик застуди у вашої дитини?

Джерело: Time

Авторка: Аліса Парк

У статті, опублікованій в журналі «Pediatrics», дослідники стверджують, що немовлята, які ростуть в сім'ях з домашніми тваринами, а саме з собакою чи кішкою, хворіють менше, ніж діти, які живуть без домашніх улюбленців.

Результати дослідження підтверджують думку науковців про те, що надмірна санітарна обробка середовища, в якому живуть немовлята, не є корисною для їхнього здоров'я. Попередні наукові розвідки пов'язували наявність домашніх тварин з меншим ризиком алергії серед немовлят. А нещодавні експерименти показали, що вплив домашнього пилу, де є собака, запобігає інфікуванню поширеними респіраторними вірусами, що, як вважається, підвищує ризик розвитку дитячої астми.

Отже, як домашні тварини захищають від цих захворювань — ще не зовсім зрозуміло. Але дослідники вважають, що вплив пилу від домашніх тварин, а також мікробів, які вони приносять в будинок з вулиці, може зміцнити імунну систему немовлят, яка тільки розвивається.

«Ми вважаємо, що контакт з домашніми тваринами якимось чином зміцнює імунну систему, і коли дитина зустрічається з мікробами, вона краще до них підготовлена», — каже доктор Ейя Бергрот, педіатр з Університетської лікарні Куопіо у Фінляндії, яка очолила нинішнє дослідження.

Місце для твоїх нотаток

Бергрот та її колеги не аналізували немовлят на маркери імунної системи, щоб перевірити теорію. Але вони припускають, що той процес, який може допомогти дітям уникнути алергії або астми, може також пояснити, чому деякі немовлята можуть протистояти застуді краще, ніж інші.

У своєму дослідженні вчені спостерігали за 397 дітьми, народженими у Фінляндії між 2002 та 2005 роками. Протягом першого року життя батьки вели щотижневі записи про стан здоров'я своїх дітей, занотовуючи такі симптоми: кашель, нежить, вушні інфекції; ставили відмітку, коли дітям призначали антибіотики. Дослідники виявили, що діти, які росли в сім'ях з домашніми тваринами, на 44% менше хворіли на вушні інфекції та на 29% менше отримували антибіотики, порівняно з дітьми, які не мали домашніх тварин.

Цікаво, що немовлята, які проживали з собаками, почувалися краще, ніж діти, які жили з котами: в цілому, ті, хто мешкав із песиком, мали на 31% більше шансів бути здоровими протягом першого року життя, ніж діти без собаки; а діти у будинках з котами — лише на 6%, ніж без них.

Дослідження Бергрот також підкреслює важливість часу, коли немовля контактувало з домашніми тваринами: наразі всі дані свідчать про те, що ранній контакт з чотирилапими може бути найбільш корисним для зниження ризику розвитку алергії та астми у дітей. Це пов'язано з тим, що протягом першого року життя імунна система немовлят все ще вчиться розрізняти мікробів-друзів і мікробів-ворогів.

Коли справа доходить до застуди та вушних інфекцій, дослідження Бергрота виявило цікавий зв'язок: діти з домашніми тваринами були загалом здоровішими, але користь для здоров'я виявилася найбільшою у дітей, чиї домашні улюбленці не так багато часу проводили з ними. Наприклад, діти, які мали собак, але про-

Місце для твоїх нотаток

Чому не можна дарувати домашніх улюбленців

Авторка:

Наталія Корольова

Джерело: DW, адаптовано

Кошеня, цуценя чи хом'ячок у подарунок на День народження, Різдво чи Новий рік? «У жодному разі!» — переконані німецькі захисники й захисниці тварин, адже йдеться не про іграшку, а живу істоту.

Немає нічого незвичайного в тому, що в списку подарунків, які мріють отримати діти, одне з перших місць посідають домашні тварини: цуценята, кошенята, кролики, хом'ячки. І коли дитина виявляє під новорічною ялинкою чотирилапого друга, радості немає меж.

Але те, що поява в сім'ї домашньої тварини передбачає ще й обов'язки, нерідко не беруть до уваги.

Тварини важко переживають зраду

«Сумна реальність така, що після різдвяних і новорічних свят чимало омріяних живих подарунків опиняються в притулку для тварин. Минають кілька тижнів — й ілюзії в людини, яка придбала собі улюбленця, випаровуються. Особливо швидко втрачають цікавість до домашніх тварин діти. Раптово людина усвідомлює, що тварина забирає час, заважає планам на відпустку — і, щоб повернути собі незалежність, позбувається кішки або псика», — нарікає представниця організації «Tierschutzverein für Berlin und Umgebung» Беате Камінські (Beate Kaminski).

Перш ніж приносити додому тварину, потрібно все добре продумати й ретельно

Місце для твоїх нотаток

спланувати, рекомендує вона. За словами Камінські, також важливо пояснити дітям, що домашні улюбленці — це не речі, не м'які іграшки, а живі істоти, які можуть відчувати горе й біль.

Треба розподілити обов'язки

Перед купівлею домашнього улюбленця потрібно скликати родинну нараду й заручитися згодою всіх членів сім'ї на придбання тварини. Якщо ніхто не буде проти, варто докладно обговорити й закріпити обов'язки та завдання кожного й кожної.

Необхідно точно вирішити, хто відповідатиме за прибирання туалету, клітки чи акваріума, чиїм обов'язком стане вигул тварини, годування та дресирування. Треба також скласти план альтернативного варіанту догляду за улюбленцем на випадок, якщо діти, подорослішавши, вирішать жити окремо чи з певних причин у них на першому плані опиняться інші зацікавлення.

Варто звернути увагу й на тривалість життя тварини. Деякі з них живуть дуже довго. Наприклад, вік папуг-амазонів і сірих папуг жако може сягати 70 років, а папуг ара — навіть 100 років. Деякі з променевих черепах можуть жити й понад 100 років, а червоновухі черепахи — до 40–50 років.

Дізнайтеся про звички тварин і врахуйте витрати

Придбана тварина може здивувати опікуна чи опікунку своїми звичками. Хом'яки й миші, наприклад, ведуть нічний спосіб життя: коли всі сплять, вони починають стукати, шарудіти, дряпати дно клітки. Тому дізнатися про такі особливості вкрай важливо ще до придбання тварини.

Не варто забувати й про те, що купівля домашнього улюбленця передбачає не лише вартість самої тварини, але й ви-

Місце для твоїх нотаток

трати на її годування, догляд, страхування, податки, послуги ветеринара, а також утримання в пансіоні для тварин або в когось удома під час відпустки господарів.

Фахівці та фахівчині в Німеччині підраховали: тим, хто вирішить завести маленького песика, упродовж життя тварини доведеться витратити на неї не менш ніж 20 тисяч євро.

Переконайтеся, що тварина вам підходить

Перш ніж зважитися на покупку живої істоти, важливо також з'ясувати, чи не має хтось із членів родини алергію на шерсть тварини або сіно. І, звичайно, необхідно своєчасно уточнити, чи дозволить орендодавець/-иця тримати у квартирі тварин — і якщо так, то яких саме.

«Важливо пам'ятати: якщо не дотримуватися цих порад, то "історія любові", що гарно почалася, може швидко закінчитися кошмаром — і для людини, і для тварини», — застерігає Беате Камінскі.

Місце для твоїх нотаток

Зоозахисний закон: які нововведення набирають чинності

Авторка: Олена Барсукова
Джерело: УП.Життя,
адаптовано

З 8 листопада 2021 року в Україні заборонили бити, отруювати, жорстоко дресирувати тварин, дарувати їх як призи, надавати фотопослуги з ними, а також топити чи душити.

Це передбачає закон № 2351, який Верховна Рада ухвалила 15 липня. Він має на меті захистити тварин від жорстокого поводження.

Що змінилося

Жорстоким поводженням із тваринами тепер вважають не лише порушення правил їхнього утримання, а й інші порушення правил поводження та транспортування тварин. Введено поняття «каліцтво тварини» й «тілесне ушкодження тварини».

Як пояснили в зоозахисній організації «UAnimals», це дуже важливо для відмежування адміністративної відповідальності від кримінальної, а як наслідок — їхнього ефективнішого застосування до винних осіб.

Винним у жорстокому поводженні з тваринами людям забороняється утримувати тварин:

- протягом 1 року — якщо людина вчинила адміністративне правопорушення із жорстокого поводження щодо тварин;
- протягом 10 років — якщо людина вчинила злочин проти тварини.

Місце для твоїх нотаток

Що заборонено:

1. регулювання чисельності тварин біологічно обґрунтованими методами й методами евтаназії (дозволено лише гуманні методи: біостерилізація, влаштування в притулок тощо);
2. умертвіння тварин для регулювання чисельності безпритульних тварин;
3. побиття, травмування, отруєння тварин, примушування до нападу одних тварин на інших, використання тварин як мішеней під час стрільби;
4. надання фотопослуг із дикими тваринами;
5. пропаганда жорстокого поводження з тваринами;
6. зменшення заповідних зон (крім того, у межах заповідних зон потрібно встановити спеціальні знаки, а дороги, що туди ведуть, — перекрити шлагбаумами);
7. розведення птиці для отримання фуа-гра (жирної печінки).

Якщо тварина хвора на сказ або іншу особливо небезпечну хворобу, обов'язковою умовою для її умертвіння має бути документ від ветеринара.

Права домашніх тварин

Людина, яка супроводжує домашню тварину, тепер зобов'язана забезпечити наявність:

- повідця, якщо тварина може становити небезпеку для життя чи здоров'я людини;
- намордника на собаках небезпечних порід;
- нашійника з позначками-ідентифікаторами.

Повідець для тварини на прив'язі повинен бути завдовжки не менше 20 метрів, а для

Місце для твоїх нотаток

сторожових собак — не менше 10 метрів.

Заборонено:

- 1) бити, вбивати, отруювати чи калічити домашніх тварин, дарувати їх як призи, нагороди чи премії;
- 2) завдавати домашнім тваринам болю, страждання або пригнічення;
- 3) дресирувати тварин у жорстокий спосіб;
- 4) умертвляти тварин шляхом утоплення, задушення, використання електричного струму й отрути;
- 5) жебракувати з тваринами, зокрема безпритульними;
- 6) залишати тварин самих у салоні автомобіля за температури повітря понад +20 °С і менш ніж +5 °С;
- 7) замурувати тварин у підвальних приміщеннях;
- 8) залишати тварин без можливості укриття в приміщенні за температури повітря понад +20 °С і менш ніж 0 °С;
- 9) залишати домашніх тварин прив'язаними без нагляду в громадських місцях (поблизу зупинок, магазинів тощо);
- 10) прив'язувати тварин до машин / мотоциклів і примушувати до бігу;
- 11) умертвляти тимчасово ізольованих безпритульних домашніх тварин.

За низку правопорушень посилено адміністративну й кримінальну відповідальність, деякі дії перекваліфіковано з адміністративного правопорушення в злочини. В організації «UAnimals» закликали українців і українок уважно вивчити ці норми, адже закон працює лише тоді, коли є контроль.

Місце для твоїх нотаток

Заняття 1: Робочий аркуш (для учнів та учениць старших класів)

ІНСТРУКЦІЇ

Етап 1.

Прочитай текст та занотуй власні міркування щодо прочитаного.

Далі обговори в парі з однокласником/однокласницею, відповідаючи на запитання:

- Про що розповідає цей текст?
- Що ти знаєш про тему, описану в тексті?
- Яка основна думка тексту?
- Які докази ти знайшов/знайшла в тексті на підсилення основної думки?

Етап 2.

Після обговорення в парі знову занотуй власні міркування.

Етап 3.

Намалюй графічне зображення взаємозв'язку трьох текстів.

Етап 4.

Обговори з однокласником/однокласницею свій графік.
Якою є твоя фінальна позиція щодо теми?

Етап 5.

Напиши формальне есе.

«Капелюхи проти списування» — новий тренд серед студентів і студенток

Місце для твоїх нотаток

Автор: Джеймс Фітцджеральд

Джерело: BBC Україна

Фото студентів і студенток у так званих капелюхах проти списування під час іспитів у коледжі стали вірусними в соціальних мережах на Філіппінах. Студентів і студенток коледжу в місті Легаспі попросили одягти головні убори, які б заважали їм підглядати в чужі роботи.

Багато хто у відповідь на це прохання створив саморобні вироби з картону, коробок для яєць та інших матеріалів.

Викладачка розповіла BBC, що шукала «кумедний спосіб» забезпечити чесність на своїх уроках. Мері Джой Мандейн-Ортіс, професорка машинобудування в інженерному коледжі Бікольського університету, зазначила, що ця ідея була справді ефективною.

Її використали на проміжних іспитах, які сотні студентів і студенток коледжу складали на третьому тижні жовтня. Професорка Мандейн-Ортіс попросила їх створити простий виріб із паперу. Її надихнула техніка, яку використовували кілька років тому в Таїланді.

2013 року в інтернеті стало вірусним фото студентів і студенток університету в Бангкоку, які складали іспити, одягнувши «вуха», — аркуші паперу, прикріплені з обох боків голови, щоб не давати дивитися вбік.

Професорка Мандейн-Ортіс розповіла,

Оцінки з брехнею та провокування списування. Як виховувати добродесність у школі

Авторка: Марія Марковська
Джерело: НУШ

З академічною добродесністю в школах України не все так погано, як здається. Мовляв, попри все, суспільство готове до добродесності. Інакше — не було би Революції на граніті чи Революції гідності. Це — відхід від пострадянщини.

Так вважає завідувачка кафедри історії НаУКМА «Києво-Могилянська академія», кандидатка наук, доцентка, учасниця проєкту про сприяння академічній добродесності в Україні (SAIUP) та авторка посібника про добродесність Наталя Шліхта [далі в тексті — пряма мова Наталії].

Натомість кожна людина й кожна сім'я може починати із себе. Наприклад, розповідати дитині змалку, що всі слова та інформація в інтернеті чи в книжці мають автора, а щоби щось оцінити, треба вкласати свої сили. Це — перші кроки до створення добродесного суспільства.

Що таке академічна добродесність

Якщо пояснювати на «хлопський розум», то академічна добродесність — це коли ти не вдаєшся до плагіату, списування, шахрайства та хабарництва.

Коли ми говоримо про академічну добродесність, то звертаємося до двох складників терміну: «академічна» й «добродесність». Першочерговим є термін «добродесність». Він має набагато ширше,

Місце для твоїх нотаток

фундаментальніше й базовіше значення, яке стосується взаємин між людьми й засадничих принципів, побудованих на моральних і філософських категоріях. Як от, правдивість, працелюбність, толерантність, чесність, моральність.

Другий складник — «академічна» — звукує та уточнює значення доброчесності до академічного середовища, принципу взаємин між учасниками академічного процесу. Виходить, що академічна доброчесність — це базовий принцип взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу, який містить у собі низку моральних аспектів.

Яка ситуація з академічною доброчесністю в школах і чому

Перші кроки, щоб розробити спеціальний закон про середню освіту, в якому йдеться про академічну доброчесність, з'явилися після 2017–2018 років.

З огляду на те, що цей розвиток дуже недавній, на науково-дослідному рівні ми маємо мало інформації про те, що з доброчесністю в школі. З іншого боку, маємо загальне уявлення, дізнаємося це з блогів, коментарів батьків і вчителів у соцмережах. Видається, що так званий загальний клімат доброчесності несприятливий.

Бо йдеться про масове списування, яке толерують вчителі, реферати, які школярі скачують з інтернету, не даючи покликання на джерело, про масове використання ГДЗ, недоброчесність під час підготовки робіт у МАН і на шкільних олімпіадах, репетиторство замість нормального пояснення матеріалу на уроках.

Що за кордоном

Я брала участь не в одній конференції з академічної доброчесності й все має такий вигляд, ніби в Україні все дуже погано, бо в нас пострадянська спадщина. А ось у цивілізованому світі ситуація інакша.

Місце для твоїх нотаток

шину, і думають, що їм видадуть готовий продукт. Але так не буває. Тільки на особистому рівні, у разі змін у сім'ї й поясненнях елементарних принципів усе може почати змінюватися. Наприклад, треба пояснювати дитині, що:

- для того, щоби щось отримати, треба щось вкласти;
- ти маєш бути толерантним до інших і поважати думку інших, якщо хочеш, щоби поважали твою;
- твоя думка має велику цінність.

Як працювати зі школярами, аби вони були доброчесними

Немає окремого предмета про академічну доброчесність, і не мусить бути. Радше треба використовувати потенціал уроків та виховних годин — щоби ненав'язливо розповідати про доброчесність.

1. Змалечку в дитини треба виховувати уявлення, що будь-який текст чи слова комусь належать. Наприклад, мій старший син нині в 5 класі. І для дитини інформація в інтернеті — це просто інформація, яку можна використати. Через її надлишок, у дітей немає уявлення, що текст обов'язково має автора, якого ти повинен поважати й визнати.

Так-от, коли в молодших класах синові задавали з природознавства написати щось про планети, я казала йому, що треба вказати, звідки він узяв цю інформацію, тобто джерело. Такого завдання не було, але якщо дитина це робитиме — це стане звичкою. І тоді не буде масового списування і скачування рефератів.

2. Найбільший виховний потенціал у будь-якому класі мають уроки української чи зарубіжної літератури, а також мови. Наприклад, у мо-

Місце для твоїх нотаток

Місце для твоїх нотаток

лодшій школі діти працюють з усною народною творчістю: з казками, приказками, прислів'ями. А що може бути краще для виховання базових моральних добродійних принципів? Візьміть будь-яку казку, приказку чи прислів'я й розберіть їх не тільки граматично, а поставте запитання до суті. Наприклад, чому тут оспівується працелюбність? Чому засуджується брехня?

Коли вивчаються твори, як-от «Грицева шкільна наука», чим не підстава, щоби поговорити про принципи вивчення? Наприклад, що зубрити — це не вихід.

3. Образотворче мистецтво також має великий потенціал, тому що є багато творів в історії мистецтва, які так чи інакше порушують пов'язані теми.

4. А щодо фізкультури — є класний олімпійський вислів: «Головне — участь, а не перемога». Можна пояснити дитині, що головне — це докласти зусилля. І на фізкультурі це працює, бо, на відміну від інших уроків, тут ти або стрибнув 2 метри, або не стрибнув. І ніяк не можна сфальшувати. Але також треба враховувати момент, що не всім бути олімпійськими чемпіонами, і це нормально. Треба оцінювати зусилля.

5. У шкільному підручнику викладається трохи інша **історія**, здебільшого політична. Уся історія в підручнику — це перелік дат, осіб, подій. Але є інша історія — коли ми звертаємося до тих людей, які жили в той чи той час, до їхнього побуту, щоденних економічних проблем, суспільних та соціальних зв'язків. Тут можна спостерігати, як взаємодіють люди, які результати ухвалення рішень, завдяки чому люди чогось досягали в житті або чому не досягали нічого.

6. На рівні **старшої школи**, наприклад, можна говорити про цитату не так, як говорять на уроках української мови, — що це просто лапки, кома, тире. А говорити про її суть. Мовляв, ти віддаєш повагу, що це не твої слова, і визнаєш, що це сказала чи написала інша людина.

Чому важливо виховувати добродетельність зі школи

Я відповім цитатою одного з американських колег, яку оголошували на конгресі: *«Студенти не починають масово списувати, приходячи в університети. Недобродетельність не починається у виші чи в науковій діяльності, чи в суспільно-політичному житті. Це все закладається в школі».*

Коли дитина закінчує школу, вона не є сформованою, але має деякі закладені уявлення в характері. Наприклад, точно є уявлення про головну стратегію в житті. І вона може бути різною: або я готова працювати і я розумію, що відповідаю за свої вчинки й отримую за них винагороду чи покарання, я готова обстоювати свою думку, і я толерантна.

Або в дитини немає такого уявлення. Натомість є уявлення, що схитрувати — це досягти чогось легким шляхом. І навіть тоді вкладатися і працювати? І згодом цю життєву стратегію дуже важко змінити. Тому краще починати зі школи.

Місце для твоїх нотаток

Як карають за плагіат і списування: закордонний досвід

Місце для твоїх нотаток

Авторка: Аліна Мірошнікова

Джерело: Освіторія, адаптовано

Сінгапур: користуйся чужими зошитами

Заклади освіти в цій країні застосовують сервери, які підраховують відсоток збігів у кожній письмовій роботі з будь-якими роботами старшокласників/-ць і студентів/-ок. Якщо плагіат доведуть, кандидатуру студента чи студентки подадуть на відрахування з університету.

Якщо в нього чи неї є численні заслуги, на перший раз можуть пробачити. Утім, ставлення буде таке ж, як у банку до клієнта чи клієнтки з поганою кредитною історією. Якщо викладач/-ка, учитель/-ка чи хтось іще дає дозвіл на списування або підказує відповіді — це карна справа.

Що ж до школи, то з перших класів дитину вчать зазначати джерела інформації. Замість «Ось що я дізнався / дізналася про динозаврів», вона має згадати назву книжки, статті, анімації, в якій про це розповідали, навіть дати посилання на інтернет-ресурси.

Водночас поза межами контрольних і тестів учні та учениці можуть користуватися зошитами однокласників і однокласниць, щоб від них навчатися. Учень чи учениця, який / яка не розуміє завдання, має право обійти клас, відкрито подивитися, що і як пишуть інші діти, коротенько перепитати та уточнити. Вважають, що так

дитина вчиться комунікувати та спиратися на досвід інших людей.

Нова Зеландія: однокласники й однокласниці видадуть порушника

Тут за різні форми обману під час навчання накладають величезні штрафи. Звісно, якщо йдеться про школяра чи школярку — витрати лягають на батьків. Списати, завантажити роботу в інтернеті, підказати на тесті — за все це доведеться сплатити до 6 тисяч євро. Але й це не все. Якщо на тесті знайшли шпаргалку або перевірка есе засвідчила високу ймовірність плагіату, іспит провалено, а за його перескладання треба заплатити.

На тестах і контрольних учнівство побоюється навіть дивитися на столи однокласників та однокласниць, щоб їх не запідозрили в бажанні списати. Сповістити про це вчителю чи вчительці можуть самі школярі та школярки: так учинить більшість. Це вважають захистом своєї інтелектуальної власності. А от тим, хто списує, окрім негативної оцінки, загрожує втрата репутації серед однокласників і однокласниць. Обман під час навчання — це соромно, ніхто цього не романтизує.

Австралія: шпаргалки гірші за плагіат?

Останні 10 років тут збирають дані й аналізують причини, чому поширилися випадки списування та плагіату. Школи щороку подають звіти, скільки учнів і учениць обманювали, який тип завдань вони не подужали, яке покарання застосовано.

Випадки обманів на іспитах — поодинокі. Практично не було випадків плагіату під час групової роботи. Есе й контрольні з англійської мови — завдання, під час яких найчастіше порушують правила (а не математика й природничі науки, як думали дослідники). Цікаво, що за шпаргалки

Місце для твоїх нотаток

чи підглядання в гаджети учні й учениці гарантовано отримували нуль балів за тест та мали перескладати. А ось за плагіат так карали лише дві третини винних — решті просто знижували бал.

Німеччина: ніхто не хоче видатися нездібним/-ою

Шкільні вчителі й учительки можуть заплющувати очі на списування, та й однокласникам і однокласницям зазвичай байдуже, чи порушує хтось правила. Утім, вважається, що вдаються до цього лише ті, кому зовсім важко дається матеріал.

Зазвичай на іспитах можна використувати довідкові матеріали — завдання спрямовано на креативне й аналітичне мислення. Того, що потрібно тримати в пам'яті, зовсім мало.

Китай: що знайшов — те й твоє

У Китаї дітям доводиться заучувати не лише фрази, а й великі тексти доповідей політичних лідерів. Учням і ученицям прищеплюють думку, що є взірцеві фрази, якими варто користуватися в житті та які варто запозичити в мудрих людей. Вони заучують чимало крилатих фраз. Про правила цитування учнівству майже не розповідають.

Часом вчителі й учительки усвідомлюють, що реферати, які здали школярі та школярки, взято з інтернету, тож оцінюють уміння знаходити інформацію і компіювати. Діти тут навчаються до ночі, впоратися з купою завдань самотужки фізично неможливо. За списування і використання шпаргалок можуть суворо покарати: аж до фізичного покарання, призначення спортивних вправ чи певних годин праці задля добробуту школи.

Місце для твоїх нотаток
